

UNIVERSITATEA
DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE
VICTOR BABEȘ | TIMIȘOARA

Perspective deontologice asupra greșelilor medicale

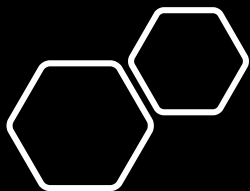
Asis. Univ. Drd. Emanuela Stan
LP 9 Bioetica

Deontologia medicala

✓ formă a conștiinței sociale, particularizată la profesiunea medicala.

- Cuprinde totalitatea normelor, regulilor și principiilor privind atitudinea medicului față de bolnavi, societate și confrăți, în timpul exercitării profesiei medicale.
- Deontologia medicală își are expresia, în principal, în totalitatea obligațiilor, dar și în cea a drepturilor profesionale ale medicului
 - ✓ obligația medicului constând în *apărarea sănătății fizice și mentale a omului*, în ușurarea suferințelor, în *respectarea vieții și demnității persoanei umane*, fără discriminări
- Desfășurarea activității medicale implică respectarea cu rigurozitate, de către medici, a unor norme deontologice și juridice
- Normele de deontologie medicală sunt prevăzute în Codul de deontologie medicală

„*salus aegroti suprema lex*” – „sănătatea persoanelor ar trebui să fie legea supremă”

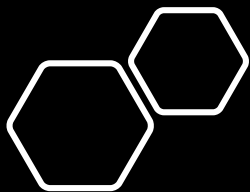

**Codul de deontologie
medicală al Colegiului
Medicilor din Romania**
(Aprobat prin Hotărârea
Adunării Generale Naționale
a Colegiului Medicilor din
România nr.
3/04.11.2016, publicată în
MO, Partea I nr. 981 din
07.12.2016 și intrat în
vigoare în 06.01.2017)

ARTICOLUL 22 - Fapte și acte nedeontologice

Sunt contrare principiilor fundamentale ale exercitării profesiei de medic, în special, următoarele acte:

- a) practicarea eutanasiei și eugeniei;
- b) cu excepția situațiilor prevăzute de lege sau de normele profesiei, refuzul acordării serviciilor medicale;
- c) abandonarea unui pacient care necesită servicii de urgență sau se află în pericol fără asigurarea că acesta a fost preluat de o altă unitate medicală sau de un alt medic ori că beneficiază de condiții adecvate situației în care se află și stării sale de sănătate;
- d) folosirea unor metode de diagnostic sau tratament nefundamentate științific sau neacceptate de comunitatea medicală, cu risc pentru pacient;
- e) cu excepția urgențelor vitale, exercitarea profesiei medicale în condiții care ar putea compromite actul profesional sau ar putea afecta calitatea actului medical;

- f) emiterea unui document medical de complezență sau pentru obținerea unui folos nelegal sau imoral;
- g) emiterea unui document medical pentru care nu există competență profesională;
- h) atragerea clientele profitând de funcția ocupată sau prin intermediul unor promisiuni oneroase și neconforme cu normele publicității activităților medicale;
- i) folosirea, invocarea sau lăsarea impresiei deținerii unor titluri profesionale, specialități ori competențe profesionale neconforme cu realitatea;
- j) încălcarea principiilor fundamentale ale exercitării profesiei de medic;
- k) respingerea publică, cu excepția dezbaterilor din comunitatea medicală, a unor mijloace de diagnostic, tratament și profilaxie recunoscute de comunitatea științifică academică medicală, precum și recomandarea publică a unor tratamente nefundamentate științific.

Greșeala medicală $\neq$ eroarea medicală

Culpa medicală (greșeala) = fapta medicului săvârșită fără intenție, în timpul sau în legătură cu exercitarea profesiei medicale, prin care se produce un prejudiciu pacientului pentru care medicul este răspunzător deoarece, în aceleași condiții, un alt medic, cu aceeași pregătire profesională, nu l-ar fi generat

Eroare medicală = fapta medicului săvârșită fără intenție, în timpul sau în legătură cu exercitarea profesiei medicale prin care, deși se produce un prejudiciu pacientului, aceasta nu îi este imputabil medicului respectiv deoarece în aceleași condiții și un alt medic, cu aceeași calificare profesională, ar fi putut proceda la fel generând vătămarea pacientului – presupune o falsă reprezentare a unei situații faptice

Eroarea medicală

-
- ✓ situația în care se trag concluzii adecvate în raport cu condițiile de desfășurare a fenomenului, dar avem de a face cu o falsă cunoaștere a situației de fapt, în condițiile unei activități corect efectuate.

Surse frecvente de eroare:

- limitările științei medicale la un moment dat (**de ex.** Necunoașterea efectelor secundare pe termen lung a unui medicament)
- reacțiile particulare ale bolnavului (**de ex.** sensibilitate particulară la durere sau la un medicament)
- interpretarea greșită a analizelor, artefacte, exces de explorări -> neîncredere în judecata proprie
- ignorarea faptului că examenul clinic dă indicația explorării paraclinice (tendința actuală este de ultra-tehnicizare a medicinei în defavoarea examenului nemijlocit, clinic, al pacientului).

Greșeala medicală

-
- ✓ Situația în care, în aceleași condiții de lucru, oricare alt medic ar fi fost în măsură să evite prejudiciul

Cauze frecvente de greșeală:

- nepriceperea (**de ex.** Insuficiența experiența în efectuarea unei manevre medicale)
- neglijența (**de ex.** medicul consideră că a acumulat suficientă experiență în efectuarea unei manevre încât nu-i necesită întreaga atenție)
- nerespectarea normelor tehnice (**de ex.** nerespectarea amănunțită a caracteristicilor de utilizare a unui dispozitiv medical)
- necunoașterea (**de ex.** neglijarea necesității educației medicale continue, a protocoalelor etc.)
- aprecierea superficială a cazului (**de ex.** medicul consideră că tratează boli, și nu pacienți, astfel neglijând particularitățile cazului)

Surse de greșeală:

- Ignoranța (**de ex.** lacune, evitabile sau nu, în cunoaștere)
- examinări incomplete prin proaste obiecțiuni ale medicului (**de ex.** delegarea exagerată de sarcini medicilor rezidenți)
- Judecăți greșit elaborate (**de ex.** gândirea insuficientă, păreri preconcepute, vanitate, încrederea oarbă în unele legi medicale, prioritatea acordată tehnicii, lipsa de timp, anamneză superficială, lipsurile în documentare, pesimismul sau optimismul exagerat al medicului, tendința caracterială spre a complica sau a simplifica lucrurile)

Diferențierea dintre eroare și greșeală în practică medicală impune:

- o analiză concretă a condițiilor de diagnostic și tratament pe care medicul le-a avut la dispoziție
- o analiză documentată a acțiunilor și inacțiunilor medicului, în sensul dacă acesta a făcut, în mod judicios și conștiincios, tot ce era posibil, în raport cu condițiile date, pentru a trage concluzii diagnostice și implicit terapeutice, cât mai corecte.

Fapte prin care pot fi încălcate valorile sociale specifice domeniului medical

-
- Divulgarea secretului profesional – conținut legal art. 227 C. Pen
 - Luarea și darea de mită – art. 289, art. 290 C. Pen.
 - Primirea de foloase necuvenite – art. 290 C. Pen.
 - Traficul de influență – art. 291 C. pen.
 - Falsul intelectual – art. 321 C. pen.

Cerințele responsabilității profesionale

- **Competență**
- **Conștiinciozitate**
 - **Prudență**
 - **Devotament**
- **Respectul demnității ființei umane:** În toate situațiile actul profesional în oricare formă sau modalitate s-ar desfășura, se va face cu respectarea strictă a demnității umane ca valoare fundamentală a corpului profesional.

Competența

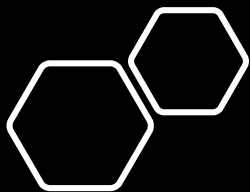
Medicul trebuie să depună toate diligențele, și să se asigure că orice intervenție cu caracter medical pe care o execută sau decizie profesională pe care o ia, respectă normele și obligațiile profesionale și regulile de conduită specifice cazului respectiv.

Medicul trebuie să fie un model de comportament profesional și etic, fiind în permanență preocupat de creșterea nivelului său profesional și moral, a autorității și prestigiului profesiunii medicale

Comportamentul profesional implică, fără a se limita, preocuparea constantă și permanentă a medicului pentru aflarea, pe orice cale, inclusiv prin intermediul formelor de educație medicală continuă, a celor mai noi descoperiri, procedee și tehnici medicale asimilate și agreate de comunitatea medicală.

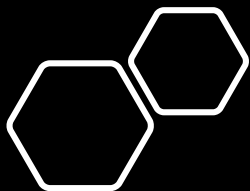
Conștiinciozitatea

- trebuie sa fie ireproșabilă față de obligațiile medicale
- **Primordialitatea interesului și a binelui ființei umane**
- Medicul își va dedica întreaga știință și pricepere în interesul pacientului său și va depune toată diligența pentru a se asigura că decizia luată este corectă, iar pacientul beneficiază de maximum de garanții în raport de condițiile concrete, astfel încât starea sa de sănătate să nu aibă de suferit.
- Chiar și cei mai competenți medici fac la fel de multe greșeli, ca și cei incompetenți dacă nu sunt conștiincioși cu obligațiile lor (nu examinează complet bolnavul, nu au răbdare să discute despre boală și tratament, etc..)

Prudența

- necesitatea unui comportament profesional cu rol profilactic
- Medicul va trebui să se asigure că interesul și binele ființei umane prevalează interesului societății ori al științei.
- ***„primum non nocere”***
- risc/beneficii
- confidențialitate

Devotamentul

- devoțiunea medicului față de obligațiile profesionale
- **Scopul și rolul profesiei medicale:** Întreaga activitate profesională a medicului este dedicată exclusiv apărării vieții, sănătății și integrității fizice și psihice a ființei umane.
- Obligă medicul de a considera întotdeauna interesele bolnavului prioritare reputației profesionale și științei
- *principiul beneficienței*
- *respectarea autonomiei și a demnității*
- relația medicului cu pacientul se va clădi pe *respectul acestuia față de demnitatea umană*, pe înțelegere și compasiune față de suferință.
- se va asigura că persoana respectivă a înțeles pe deplin prescripția, recomandarea sau ori ce altă cerință a medicului

„ Voi care prin hotărârile voastre veți fi creatorii evenimentelor viitoare bune sau rele aveți tot dreptul dar și datoria de a vă gândi la consecințele lor posibile. ”

Tucidide (460-400 î.Hr.)